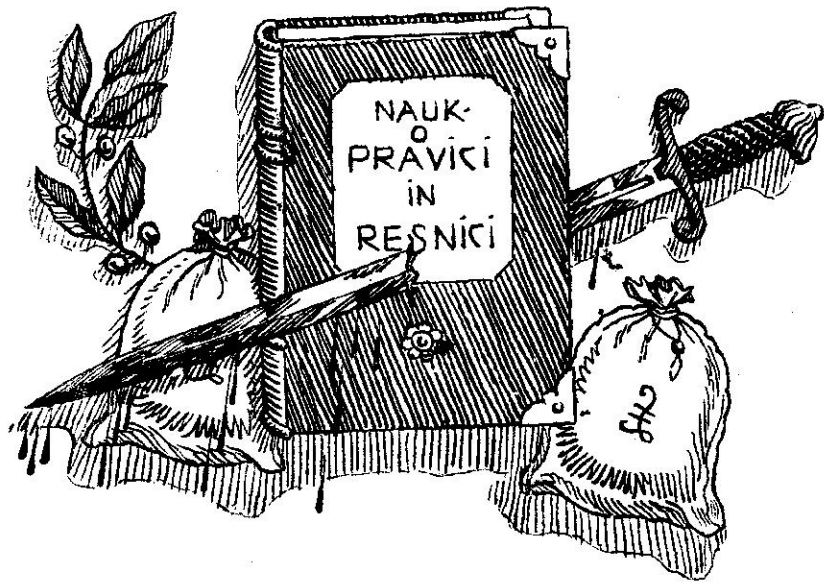

Henrik
Smrekar,
- črnovojnik.

1979
Založništvo
Umetniška
propaganda
Ljubljana.

"Človeško življenje je kakor vojaska srajca:
 kratko in - pocirano!" (Prsto po "Simplicissimu")
 *

Usodnega leta 1914 je tudi H. Smrekarja zadala prilika,
 da si poišče tornistro, v kateri je bila skrita marsalska palica.

Na prvem prebiranju
 činovnikov so dali izvedu-
 ci H. S. 1° obvezno dovoljenje
 za ubijanje talozvarnih-
 "sovražnikov" ~

M. Pregelj je trdil, da je bil
 H. S. potrjen, ker je preprosto
 gledal. ~

Nekdo pa je bil potrjen, ker
 je zdravnikova vinjinka
 preslabo vlekla. ~

H. S. jo prisegel in sklenil,
 da hoče doledu varovati -
 svojo jugoslovansko čast. -

Za vproklic k vojakom se
 je temeljito pripravil s
 6 tedenskim stradanjem,
 s pretiranimi užitki, s trdim
 delom in s krepkim prekli-
 njanjem v vlažne Avstrije.

15. febr. 15 je bil v "enoletnega pro-
 stovoljca "Faneza" preobločen. ~

Na prezentaciji se je izkazalo na
 njem in na tovarših, koliko boleznj
 more en sam človek prenestati, ne pa bi
 na svojem zdravju Količkaj skode trpel.

kljudno poručilo, naj postane, če je
 ne general, pa vsaj Verescajn II., je
 nehvaležno odklonil. ~

H. S. jeva fantazija ni potrebovala
 realnosti, saj je že pred vproklicem k
 vojakom izdelal po naročilu Katslike
 bukvarne v djobhani vojne risbe tako
 groznega značaja, da so narsistelj
 prebivavali od strahu, - češ da vojna
 vendarle ne more biti tako strašna.

Življenje v „cukrnfabriki“ je bilo zabavno. Uniforma je nekatere tovarniše v nekaj dneh pretvarala iz pridnih poročnikov Avstrije v vnete vojskake „partizjote“. Neki mitelj pa je „Eserkierreglement“ že kar s seboj prinesel.

Vrvenje pred „cukrnfabriko“ je bilo pitanso. Kdor je videl te bah-ke črnovojnike, je moral biti prepričan, da bo ~~Ume~~ Avstrija partijo izgubila.

Veselih intervinezor ni manjkalo. Tako je n.pr. nekoga dne skočil obupan črnovojnik v Ljubljano in se je sam za večno superarbitral. Tovarishi so ga zavidali. ~

H.S. je nekaj dni spretno premetaval svoj "Kolec" v jezju in snegu - za sport.

Le povelja "Brust heraus!" ni mogel zadovoljivo izvesti, - kajti, če je pokazal prsa, mu je zmanjkalo hrčeta. ~

Ko so pa zahtevali, naj se liki Kaca plazi po trebuhu v blatu in v plundri, je dejal: "Zapik!" ~

Ker je po sreči vendarle iztaknil vsaj sijajno bronchitis, se je zadovoljen podal na maršinsko vizito. Tam so zdravili homeopatično. Kak bolnik je dobil žličico vodnega "blaznega žegna". ~

Ker se H.S. ni hotel zadovoljiti z "3 Tage liegen", je poslal prijatelja-medicinca, trdega Madžara na mesto onega "mulca", ki ga je hotel s to malo koncesijo odpraviti. ~

H.S. je v prijateljskem razgovoru prebraval 6 dni Tovaršiji so bili med tem
 oigmann v Bpže, H.S. pa je imel prste roke. ~ V surho "Konstatirunge"
 si je izbral zdravniku, ki je že prej opozorjen H.S. oblesenege preiskal.
 Izmat od zdravnika pomudnih bolzmi si je izbral najsimpatičnejše in je
 zapisnikarju diktiral svojo popolno neuporabnost za vsako vojaško službo.
 Godili so se čudeži: bolni so bili zdravi, zdravi so bili bolni.

H.S. je dobil dopust
 da novembra 1915. Ker
 pa avstr. versolomnismu
 ni zaupal, je prijatelja
 v vojaški pisarni posvaril,
 naj mu ne kvadrirajo ne-
 selja pred tobočnim ter-
 minom.

Pozivnice za 1. maj H.S.
 ni ni prejel.

Med tem je detektivistov
 ovadnostov ovindeke bujnij-
 je svetelo. Mož ženi in
 zaupal - po pravici, miti
 ženamozume, - prijatelj je
 zvestega, takisto preplase-
 nega prijatelja gledal kri-
 vo - nezaujno.

Kdor je spregovoril za Av-
 strijo, je bil sumljiv, Kdor
 je molčal, je bil najsumljiviji.

Skratka, človek se sam sebi ni zaupal, da se nenadno sam ne ovadi.

Ženska oblast se je bohotno razprasla; vojni vihar je razdeval ženske
vence, priljubljenih, več ali manj nedistingviranih tujcev ni manjkalo.
Babice so imele polne roke dela.

Svetniki v cerkvah so se dolgočasili; ženske so pile za žive in mrtve; več
ji del žena od veselja, manjši del pa od žalosti, ker mož ni bilo doma.
Bog, manjka boja in vsi svetniki in svetnice so prestisali marsikatero
nikro jaono žalitev svoje časti.

Obiskal nas je vojni Kruh in Jurge nadloge. Oblastriki so nam
 Tajali malo (razum naredb in odredb), zahtevali nezmerno.

Srebi baje je pil Kri nestkadjivih jezav-
 ljavos po zaslugi degeneriranih vojaških
 sadistov. (Skadjivi so bili vri na vladi.)

Vernim častilcem boga Kapri tala so rastle
 blagajne, trebuh in prevzetnost.

Švalbi, ki so se malo prej že jeli zanimati za lepoto slovanskih jezikov, so tri-
 umfirali, rodoljubi so upali in obupavali, veljaki - politiki so paradi-
 rali z avstri. patrijotskimi maskami.

H. J. pa je kljub slavim avstri. in nemškim znamenam žvižgal, pope-
 val in popival z družbo ali kar sam.

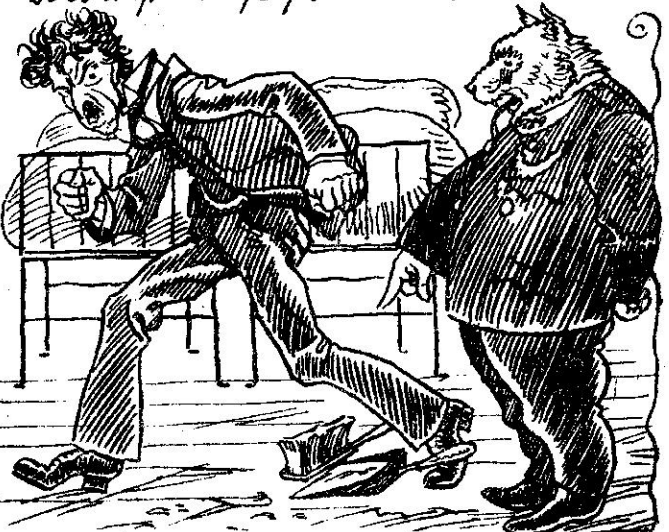
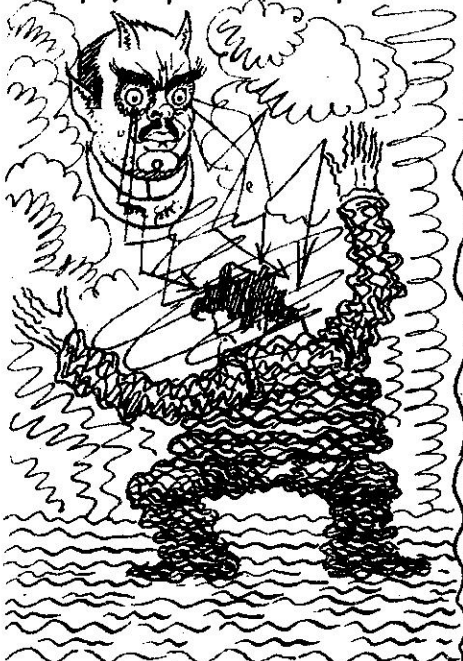
4. avgusta sta prišla 2 moža s policije H.S.jev "atelje" popravljal, čet da je zagrešil nebroj anti-patrijotičnih zločinov - v stiki in besedi.

H.S. jima je nalužno pomagal. Ker je zahteval skrajno natančnost, sta se moža ogorčena oprostila, da jima opravek ne gre od srca.

Nato sta moža H.S.ja spremlila na policijo k Dr. Skublu. - Anonimna ovadba je H.S.ja očitala razum umora lastne matere vse mogoče zločine. Dokaz za njih močnost je bil H.S.jev policijsko dokazani alkoholizem.

Nato so H.S.ja internirali.

V policijskem zaporu se ga skušali tresirati za služkinjo. (NB! standesgemäß!)"
Toldruugi dan je posnemal leva v kletki.

Diskreten policist je H.S.ja po ovinkih odvedel na ljublj. Grad. Tu je H.S. 4 dni bolhe tresiral. Lastke mu se ga kot zakuknjenege fuqorlovana niso upale lotiti. - Poslušal je govbo ruskih lopat, ki so jih vjetniki - Ita-lijani na dvorišču natikali, in blagno tulenje lastkih ranjencev, ki so jih baje brez narkoze operirali.

Hrane ni mogel definirati. Najbolj je bila podobna razpuzanim kuhinjskim curjam v omaki iz pomij in iz cestnega blata.

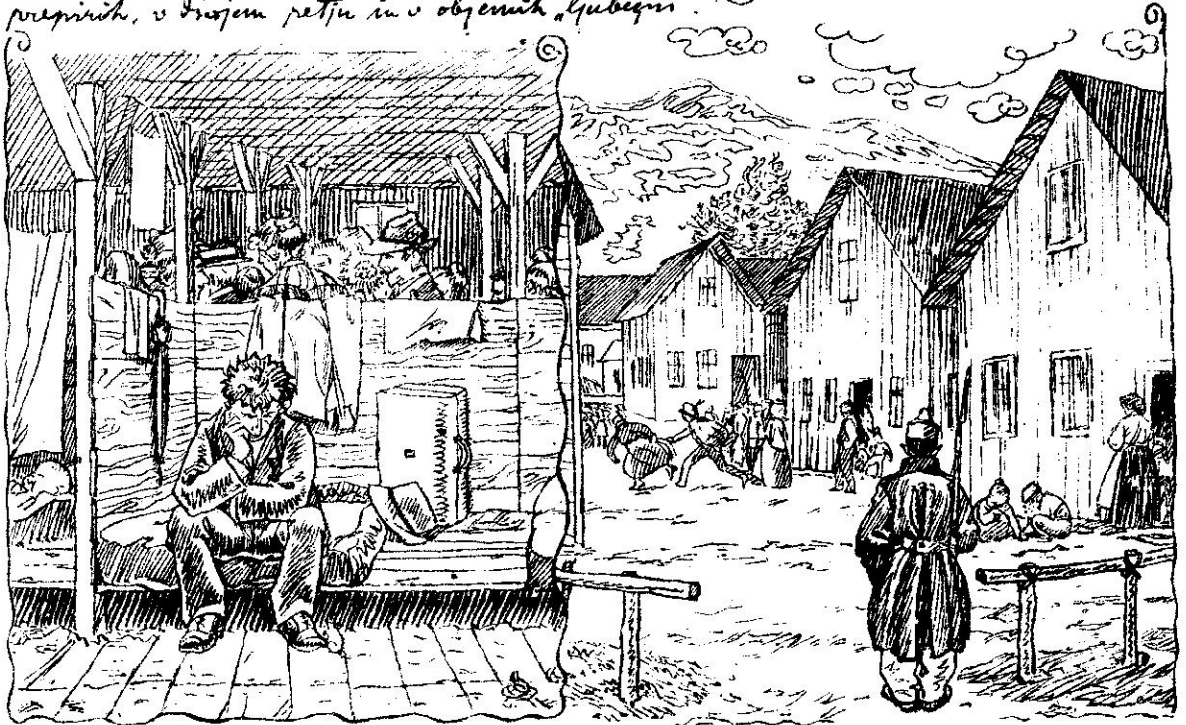
Z zanimivo družtino so gnali H.S.ja največ v Waqno pri Lipnici.

V Tamkajšnji stoji u je premetaval 2 včeršni. Tudi slavnim in preklinjal kričanje bolnega otroka, ki je „na suco“ drugo jutro dal slovo vsem nadaljnjim užitekom tega življenja.

Strazar je tuleco mater Tolajil: „Na, wegn a por Kilo Fleisch so a G'janmer!“

Zapeta človeška čreva je tavala naokrog in vstapljala svojo bol v vime, v preprikih, v dvojem petju in v objemih „ljubezni“.

Z razdraženo veselini Lohani (vsemu na-ich) se je H. S. nato v živinskem vagonu bližal neznanemu korimnemu cilju. Soli darnost je bila neomejena. Gimac zipski rasnatelj in bankir sta se, pristo in presučno zabavala z notaričnim olonilem. Ker se H. S. „vstopini“ ni znal memiti po lastko (svakotino je zametal) ter sel zabaval z opazovanjem svoje družbe in se le tu in tam srečno razumljenemu u lastnemu dostipni nasmešnil, — so ga smatrali za „spija“. Dva izrazita krični nalna tica sta naperila zoper H. S. nekaj jasnih groženj. Da jim dokáže svoj pravsi „poklic“, H. S. vrže s par potezami nekaj opazovanih obrazov kar med vožnjo v svoj notes. „Preciso, preciso!“ Situacija risena. Odleglo je vsem.

Prako Oberhollobrunna naslednji dan peš-izlet v Engersdorf slovesno sprejem. „Wia Sie sich alle gleich kemian! Sam schon J' Richtigen! Z' Barmaschriaf'n sollt' ma do' ganze Banda mitanand!“ je dejal modri stražar.

Družba je bila nepopisno mešana. Doktorji in bankirji, morili in tatovi, prostitutke vseh kalibrov in menihi, umetniki in trgovci i. t. d.

Okrog Kostanja na dvorišču se je ohipu zbral cel vrt izbranih svetov iz trzaso-kega albina zločinca. „La bella bestia“ je predsedovala. Vsem dobro znani taprni policisti so se v napeti zahtevi smolili okrog internirancev.

Vladal je popoln, več ali manj diskreten komunistem. Se nohte b. t. i. bili brez bolečin sneli raz prostov, da so jih mogli porabiti.

✓ Vlak dan so družbo „sortirali“. „Krema“ je ostala v Engersdorfu, ostale so o razna druga taborišča odpeljali.

Po veseli vojni je H. S. Končno Jospel v Mittergrabern. (Sporredovno vna se je mladi "Bauer", sin "Cion Diavola")

Za taboriščnimi plotami ga je pozdravil široko se režeci obraz Vlad. Levstika in Drugovi. ~

Zivljenje v tem taborišču ni bilo nezabavno. ~

Po kompromisu s. poveljnikom - rožn. stražmojstvom vina ni manjkalo. (Žop q. stražmojstva se je pri tem nekoliko zredil.) Hrana je bila vsaj toliko dobra, da je bil ljub. inženirski koncipient lahko po pravici neovčljiv. ~

Občutljivejši "tapini" pa so si postavili na "prostora" svoja zasebna ognjišča. Plemoniti V. M. Zabar je zrtvoval en svoje maši za telesni (Tolomi tudi za dušni) blaginjske kolonije. Vlad. Levstikov golaz pa zadnji svetovno slavo. Da je Levstik postal kuhar - Kralji bi se trgali zanj. ~

R. Pustoslavšek, „capo squadra“, — je bil vsako jutro podoben muni, ki se zaletova v uho. „Dignite se, za Boga.....“

Razburjenje v sled globokega prodiranja Nemcev na Rusko je bilo v slovanski Kolaniji skrajno napeto. Vnemale so se živoahne debate med pesimisti in optimisti. Dr. J. Lah je vsak ruski poraz smatral za genijalno „prefrigano“ potezo Rusov (in avtaate sploh); F. Žgur, trgovec in pesnik, (vulgo „atjec Žgurok“) pa je venomer „ježez-al“ in vzdihoval, — pomirjeval se je z jezo na Pegazicu.

Včasih so zahrumele žive bitke med Lani in Slovani (ozi. Slovenci), „Barbari“ sem, „porochi“ tja! Čelo vojaška struža je bila včasih vznemirjena. Tudi italofili in italofobi so se marsikdaj neprijazno spogledovali.

V večernih urah so se s protikavaujem vin=skih kozarcev glasile pro baraki po vrsti — marsikje za „Onam'onamo“, ruska himna i.t.d. (po svoje.)

Vladala je popolna svoboda govora, ki jo je posebno V. H. Zalar prvi obširno izrabljal — na igračno veselje „atjeca Žguroka“.

H. S. je bil v takih tre=metkih zlate jetniške svobode odkrito vesel in je objektivno povil=

val.

Nerazumnost tovarišev je rastla in padala. Kadar je Ul. Levstik na svoji postelji otvoril svojo pisarno, — je bliskal z očmi in kazal vse svoje zobe, — se tiger bi bil stisnil rep med noge! Hu!!

Prenateno in neprestano drug ob drugem živeti, so se tovariši drug drugemu naveličavali, — si včasih malce pristudovali, — tu pa tam so se jeli že skoro sovražiti!

Zabavnih prigodt nemalo (posebno erotičnih in fekalnih), — ki jih pa moramo preskočiti, — proti vlad ome=jenega obsega te brosurice, drugje pa

vleš preobčutljivosti naših estotov in moralistov. O teh zadevah vam bo morda V. Levstik hotel o priliki kaj povedati. (Meni se naši esteti in moralisti vseeno smilijo.) ~

H. S. je kljub skrajni neprimerosti atelierja „ovekovečeval“ svoje nesvarne tovariste in jih je iz gopleja človekoljubja zabaval z eroticnimi groteskami v risbi in besedi. ~

28. sept. zvečer je povabil zadržanu H. S. na spremembo zraka, na potovanje (nepravno kam.) ~ Prve trenutke je imel H. S. radi obilice svojih starih grehov, zoper Avstrijo zelo neprijetne občutke na svojem vratu. ~

Tovariši, posebno neki česki žurnalisti, so součinstvo sepetali med seboj. ~

Za hip je bilo najverjetnejše, da je H. S. svojo življenjsko materijo Avstriji popolnoma odvzel. ~

Pri poslovilnem kroku pa je H. S. nenadno popačila divja veselost, da se poskusi z avstr. prablji v boju. ~

H. S. je se malo pomislil, pa se mu je zazdelo, da godlja ne bo prevročna. ~

V častnem spremstvu „angolja varuha“, orožja stražmagistra, ga je pot peljala v Jundenburg k kadru „famezo“. ~

Spotoma sta si H. S. in „angolj varuh“ dvorila s havanskimi virginalami, s sadjem in piškoti. ~

Potovanje je bilo prijetno, brez skrben, da nikoli také. ~

V Jundenburgu so H. S. kot veliko dragocnost shranili v varnostni 100 oči je pazilo, da se mu kaj slabega ne pripeti. ~

Drugi dan je na narodni viziti dr. Tone Farnar odločil, da je H. S. spet spremembe zraka potreben. ~

Tretji dan ga je prekrut (v civilu Konijski klapac) z drugimi vred prerinil s Scheifling (Zeyflink). ~

Poveljnik odvelka nekonzvalcentov je bil a veliki zadrezi. Debela poveljnikova pis-
ma (z oznacbo p.v.) so mu glede H.S.1^a nalagala težke skrb. "Was soll ich machen mit
dem Kerl?! Gleich einsperren kann ich ihn nicht, also was?" ~

H.S.1^a je bila prestopitev mej garnizije strogo zabranjena. ~

Poveljniku se je zvelo preinstruans obcevanje H.S.1^a z navadnimi rekruti silno
sumljivo. Ko pa je prostica mimil, ne da bi se bila posadka upela, je bil nekoliko poto-
lazen. ~

Dasi so H.S.1^a poveljniki, (posebno nadporočnik, ljubi German) neuljudno in me-
kateri tovarši uljudno vabili na vojaško službo - je H.S. z malimi izjemami so-
sledno sledil le svojim civilnim nagnom. ~

Službeno je bil nekot brigadni pomakljen v geometrijski stan. Popraviti in dopolniti je
moral načrt trga Zajčji vrh. (Datiral je se izga časa Ilarije Terezije.)

Poskusom, ki so gasilili na ofic. sodelovanje pri patrij. priredbah, pa se je preui-
stimo izvil. Nekot je tako prireditev celo onemogočil (na veselje brumnih Tržanov.)

Bolj je dišal H.S.1^a in vsem tovarišem strogo prepovedani alkohol. Poleg
njega je z zanimanjem studiral polpasje oblake stajerskih deželanov (švabskih kaj-
pak!) Čas tavnostnih, Krasotic je H.S.1^a kaj malo mamil. Vsekakor so bile od pasu
navozel in odzvanaj pogledane mnogo mi Krasotic nego v lice in v pogovoru. Naj-
lepsi mid njini bi se po pravici laskal: "Golica!", saj je imela prelepo, mnogo obetajo-
čo golšo. ~

In ta Krasna pokrajina - last teh poljudi?! O Bog, zakaj takó?!

V pogovorih z izkušeniimi vojniki je H.S. spoznal vse strahote fronte do
najmanjše podrobnosti, zato se mu je lastna preakustnja zdela nepotrebna. ~

Glavna H.S.1^a je bila super arbitracija. Po težkem prizadevanju si je
nabral 3 priavn. spricavala. Omembe vredno je spricavalo št. 2, ki mu očita - škiljeje
(Med preiskavo je H.S. zdolgočasen potkilil na navzočo brhko "sestra".) ~

Neumiselna "morija" v Zufflinku je bila za vseh muk navojene stare bogšče-kecne. Ljudje, ki so se Kosali v bahanje s svojim ubijalstvom, so se kakor mali otroci malodane cimerili od nepremagljivega Tomotozja in so se pravo voljno oglašali za zdrave in za tronto sposobne, le da so se mogli za 14 dni zateči materu domovini v Krilo. "Morija" je bila sistematična...

Dr. Tone Jannar je marsikoga s silo poslal iz strelskega jarka. Le bedasto-ramnim sleparjem je včasih v sili zagrozil: "Se v posteljah vas bodo nosili v jarko!"

Prihajale in odhajale so čudne prikazni. Ta ali oni je bil že bolj za zrek pripravljen, temeljito razsekani kepi mesa podobna nego Avamu v paju. Za nekatere bi komaj curjar iz usmiljenja odvrnil nekaj stolčnik pete.

H. S. Kot vsjak ni vzel pravlikega ugleda. Pri prvem raportu ga je od njega razgledjeni nadporočnik naskulil: "Sie sind überhaupt ein großer Zivilist!" Tovarši, ki so paradirali s svojimi junaštvii, so ga malodane zamučevali, ker je večkrat izjavil, da ga prav nič ne veseli, ljudje kar od kraja pobijati (briz pravične izbiče), posebno pa ne v slečbi Moloha-Kapitala.

Fosko Zihel i. dr. so po svoje pripravljali pot za velekapitro. Vojaška oblast jih je štiti pred napadi od strani stajerskega potvor, ki so "fanaze" večkrat odliKovali s častnim naslovom "velikodijniki".

Sitnega nadporočnika je H. S. uklenil s tem, da si je pridobil naklonjenost gospe majarke (oprostite!

— zares le s pokazanjem plodov svojega peresa ino copica!) Nadporočniku Konocno ni nič drugega preostalo, nego da je pri neki "Standi" reviziji udano vzklil: "Na, der hohe Herr laßt sich so nie sehen!" "Visoki gospod" H. S. se je med tem zabaval v hrani jedraste Monakovečke s Teuffenbachu. (Oprostite, zliKovci! V vinskem hrani!)

Neke slučajno enodnevno odsotnost nadporočnikova je H. S. izrabil za službeni izlet v Fudenburg. Zabili so mu, naj se vrne še isti dan. H. S. pa je za tri dni in tri noči utonil v brezmejnem veselju fudovega. 3. noč ga je oficirska patrulja pod vodstvom nekega nadutega Rebelja-Totalno nasutega zabilala. Poleg njega Ivana Čankarja ("Tiii, al' msem pes on fejt soldat")

"No, sejte se slei!"

S. M. Peruzzijski, Avg. Arselina, najlepšega fanta cele Kranjske, velikega „Dobrotnika“
 fantazov, spretnega ponarejalca dovolj enajz do uro itd. (... unerschämmt, aber lieb! ...) i. dr.

H. S. je so zastoj iskali pri vseh Kompanijah v Fudenburge.
 V Zajflinku je umiljena gospa majorka s svojo močeno roko zaščitila
 ubožnega Deserterja, ki so ga nato malo „zašili“ (le 30 dni zapora v vojašnici.)
 Ker pa H. S. je določeni lokal ni mogel, se je preselil v lepši kraj, kjer si je im-
 proviziral svoj atelje - na zabavo vseh tovarišev in predstopnikov.
 To je bil H. S. je najljepši čas vojaškega „službovanja“. Blagre vojaške kuhinje
 (5 pedj, prednosom) je v obili meri izrabil. („Maščevanje!!!“)
 Zapor pa je odsedel v voj. zapiski ku.
 3 dni pred koncem tega zapora so ga zgodaj zjutraj pobrali s postelje in
 so ga gnali v Gradec v garniz. bolnico. Spet v zapor - Kajpak!
 (Ker mu je nekaj „dišalo“, si je v boln. stranšču prj zbasal nekaj „muhc“
 t. j. bankovca v nohavico. (Za vsak slučaj, nič se ne ve...!))
 Arestantje so ga sprejeli z velikim hrupom in so mu dejali navete in
 navotila, kako se na najpraktičnejši način zblaguri. H. S. se je otresal,
 na tistem pa se je odločil za zabaven „Verfolgungswahn“!
 Drugo jutro debet o priliki zdravniške vizite. H. S. se je skril
 pod odejo, tresoč se po vsem životu. Zdravnik ga je s težavo privabil na
 dan, tolažje ga z milimi besedami in glavec ga po glavi in po licu. Na
 zdravnikova prasanja je sunkoma in hlastno odgovoril le, da ga hoče
 papirj slovenske slikarje R. Fakopič uničiti, R. F. eva žena pa da ima
 povsod zvege in hujska zoper nje. A zdravnik da je hinavce!
 Po viziti so tovariši H. S. ju častitali. Ta pa jih je začudeno
 debelo gledal.

(V nekaj dneh je H. S. spoznal značaje zdravnikov, pa se je odločil za druge metode „prodi, nauja“ sel jim je nato na pol pota nasproti, drugo polovico pa je vpreustel zdravnikom.) ~

Neprestano se menjajoča družina v zaporu je bila velezanimiva. Renomirani tatarji, oblikovani olomlci, ugledni rutijani, veseli muzikantje, polblazni revoži, prištari idijoti, sploh docela blazni vsch vrest, cela vrsta recmetenih simulancov i. t. i. ~

Nekemu Hrvatcu (in še marsikomu) je pr. se je zmesala pravna zavest. Nekoc je nekoga bacnil v morje, pa je dobil za nagrado le 8 dni samotne celice, a v tem slučaju je „sedel“ že 45 dni, „a za nič.“ ~

Nikjer na svetu H. S. ni našel na ljudi, ki bi se nasproti njemu tako dostojno, uljudno in uslužno obnašali nego so se ti slavoči zločinci. Naravnost gentlemen! Celo ljubljanski frakarji bi se mogli kaj lepega naučiti od njih, (če bi se hoteli - kajpak!) H. S. je govoril z njimi kot človek s človekom. (To so bili romani, drame!) O H. S. ju so dejali: „Dés is a Quifter!“ ~

Vsako jutro so arestantje čakali novic: Koga izmed znancev so obesili, koga ustrelili. — Pres tevali so dneve svojega zapora in tekuovali v opisovanju svojega „mučenstva.“ ~

Posebno zanimivi so bili blasniki: eden je noč in dan molil, drugi je cel dan dozdevne muhe lovil, tretji je venomer jokaje zahteval svojo oblake, da pojde „domov k svoji materi“, četrti se je oklical za albanskega cesarja in je razdeljeval ministerstva, peti je cele noči klet „hudice, k' se na Kolesih pelajo čez most“, šesti si je narezal vrat z žlico, ki jo je bil nabrusil na robu postelje, sedmi se je poskusil s spodnjimi hlačami na klopi obesiti i. t. d. i. t. d. ~

Bosanski imam je „prepeval“ svoje sure, bolni. stražnik - tržastki fakir in brivec je spremljal na mandolini svoje laške popevke, neki hermafrodit pa se je zdaj amoral, zdaj evitil svoje pesnice v altu.

Justična straža je arestante zasidala in blagovolala za njih mirno zatisje, za dovoljno hrano, posebno pa za dobri kruh. Marsi katerega stražarja so dobri arestante napitali. V zahvalo je straža arestante skromno zalagala s preproveda-
nim Tobakom.

Zdraavniki so s Slova-
ni v občo manj prijazno
ravнали, Bošnjake pa
so imeli kot trdovratne
simalante se celo, na
piki. "Ti ljudje bi se bili
dali zares rajše ubiti nego
da bi odnehali od svoje
zakeknjenosti.

Posebno trdovratne
grešnike so eterizirali
in omamljene preske-
tali in izprašali.

Politične borbe so
tudi v bolnici niso počiva-
le. V prijavnosti zmagov-
slavja so Nemci Slova-
nom objubljali „Kozje
molitve“ po vojski.

Prekletstvo ljubegni
je polnilo tudi te prosti-
re. Tu so se kuhali naj-
divjejši maščevalni na-
klepi, pripravljali so se
izvirni bujni zapletki
budočih Kevarjih zakon-
skih in nezakonških
dram.

H.S. je slej ko prej nestetokrat preklinjal skrivnosti svetega skarabeja!
Mefisto pa mu je tepel al („Takorekoč“, - ne postikajte H.S. "halucinacij, vi
zlikovci!"):

„Ce se zaljubljenca čutita kot „enoto“, drug drugega popolnoma last, drug drugega
dopolnilni organ: Kakšna plemenitost tici v tem, da skribis n.pr. za svoj nos?
Ni li najvzvišenejša ljubegna moč moških in med žensko do skrajnosti pritrnan
„grdi“ egoizem? Res, - recimo, „daruješ“ se drug drugemu, - a oba sta „eno“, -
- kdo pa ne bi sam sebi vse najboljše privoščil?... Li niso ženske, ki ljubijo
vse moštro, moški, ki ljubijo vse ženstro, - edino pravi altruisti?... Ni
li etično vzvišenejši moški, ki iz ljubegni do svoje poželjive žene pomaga
njej z veseljem prave požitvo v aluosti, da mu natakne najobstirnejše
nogove na čelo?... Ni li ljubegne, sv. zakon skrit ali očitou sodit dvoboj za
popolno navodlodo?... Dvoboj, v katerem zmagava večinoma vseh prijac polna

lisica, dasi morja na vidu, wama, s koto ovrice pokrite?.. Ne vodi ovrica gateleba= neqa volka na konopcu?.... Ni li kuda zaljubljenost duševna bolezen, delirij?.. Ali nisi nekot sam, romantični osel, zaverovan v mili obraz, "riste, brezmedzjne devičice" za nekaj časa popolnoma prepel, da je imela Kojje noge, galo, galo Kosmate?.... Si gotov, da te "brucovstvo" nikdar več ne premeta?.... Ni li zveza umnega moža z neumno žensko, pametne žene z bedastim moškim - Sedonija?.... Ne bi kazalo, liricne poete - limo= nadarje zapreti v sanatorij?

In prijateljstvo?.. Je bil kdo kdaj prijatelj človeku, ki mu ni prijatelj, ki mu ni na en ali drug način služil, - bodisi da sta se tega popolnoma zavedala ali ne?....

Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!.... O vzvišeni egoist!... In praktični!... Zlobne, degenerirane ovrice riste, nadčloveka? a ste že našle človeka? Pa se predvzmete ljubiti same sebe?

Take sitne muhe je H.S. preganjal z raznimi risanimi šalami, pri kupljivimi predzgradnji, ki je z njimi obkraljal svojo okolico, - tudi gg. zdravnike. Samemu sebi tudi ni priznaval, - "jednaka pravica za vse!" Njegove fantastične, skrbno prikrita, dvojnemu zapfukacije na za= lastni Karnesal svetovne vojne, na avst. razmere vobče, na razmere v bolnici posebej, - so gg. zdravniki - čast jim! - dobro razumeli in za= knili s svojo diskretnostjo.

Veliko smeha je vzbudila njegovo poročilo o lastni vojaski in politični "Karjeri, (opremljeno s 16 skicami.) To je izročil zdravnikom kot prilogo k svojemu aktu, češ da je sam o sebi pac najboljše informiran.

Korporal iz boln. pisarne, (Michael Oberstorfer), je k osome temu početju pripomnil: "Weg'n dem Mensch'n Kom'n di Doktor an gang Vermittag zu Kanon Arbeit met!.... So was kam ei'm normal'n Mensch'n net einfall'n!"

H.S. je te besede slučajno slišal in je odgovoril: "Ei'm gang nor= mal'n Mensch'n fällt überhaupts nit ei'!"

Po 5 tednih preventivnega zapora, v svojo temeljite preiskave H.S.ing. zdravja z ozirom na v ova dbi očitano simulativstvo je bil H.S. izpusten.

Zdravniki so na podlagi dolgega zdravn. svicicevala najvišji voj. oblasti predlagali, naj H. S. četajo iz vojaških list.

Višji zdravnik mu je častital: „Gratuliere! Es wäre schade, wenn Ihr Talent!“

Tako je H. S. zapustil bolnico, vsled „morije“ oslabljen, a v bistru gdras. Sicer je bila navada, da je bolnik prinesel v bolnico eno bolezen, a odnesel najmanj tri.

V Zornflinke so tovarni H. S. hrupno sprejeli. Čudili so se, da je vislicam pesel in mu častitali s pristnimi, izbranimi „janegovskimi“ izrazi, ki niso bili lastni za višje vojaške gospode.

G. major je H. S. opominjal, naj se zadnji dostojno, naj ga ne „lomi“: „Sonst spern ich Sie probamühemig ein!“ (Ze spet!!!)

H. S. je poslal prijateljem v Judenburg sladice poročilo:

Röntgen-Befund:

„Großer Fremdkörper im Gehirn.“

Po policijskih poizvedovanjih v Ljubljani pri materi je bil H. S. nekaj tednov zatem crtan iz vojaških list. (Težka psihoga na podlagi hereditarne ga alkoholizma.)

(Neki hudobni prijatelji pa so trdili, da H. S. distimulira.)

Kljub priqanjanju vojaške oblasti se je H. S. težko ločil od Judenburga. Nekaj dni se je še gibal na visokih valovih pijanega veselja. Slavna stražna kompanija mu je dala na omejeno razpolago zalogo denarja in drugega prijetnega in koristnega blaga.

Ta kompanija se je v obič. igrah oseh kompanij najbolj odlikovala v letnem boju s sovražni kom-alkoholom - in z „režim“ spolom. Zaxi so bili vsi napori frontarjev vpratevanja neuredna malenkost v primeru

ri s hrcabrotijo in vstrajnostjo judenburskih stražnih junakov. Tedno so se držali tudi v uničevanju zalog jestvin i. dr. in tako maščevali pomajkanje svojih bratov frontarjev - nad nasilnico Avstrijo. Težko breme dijegega veselja so tudi kot namestniki teh bratov voljno in požrtvovalno prenašali. (Kulturo so zaprti v temnico.)

Vseh njih vih slavni „polomij“ se v detajlni ritti dotakniti ne utiqesam tudi za njih samopoveščevalno, a po pravici zaslužno himno tu - žel - ni pristore!

Edini disharmonični element v tem peklu veselja so bili razcapani, mrtvi, polživi invalidi in napolinvalidi, ki so se plajili po Judenburgu kot nekak „memento bellum“ za prežive veseljake. Saj za drugo rabo istak niso bili več.

V spremstvu ogromnega mačka - ne. - divjega tigra! - se je H. S. prijeljal v Ljubljano.

Vse pri starem! Le tu pa tam je bila kakka redka „devica“ nekoliko bolj napeta čez pas. Ta ali ona vesela deklica je zametjala umazano in prazno obleko z elegantno toaletno in je omamno - sladko dišala. Policijski nadkomisar dr. Skubl se je pri svojem postlu polagoma segnanil z nepredvidnim številom boljših in slabših gospodicev i. t. j.

Legije ranjencev in invalidov, ki so popadale na Venerinem mejdanu, so žalno pričakovale po vratah dr. Demutarja v Ljubljano.

Vnebo so vrstale čimdalje silnejše Klatve ubogih in zptiranik. Orgi je Krog zlatega Teleta so prikajale čimdalje divjeje i. t. d.

Sploh morala, ki je prej le tepala, je bila zdaj docela polomljena, slepa in gluha. Le slovanški politiki - optimisti so blaženi gledali v nebo, sprekršanimi rokama, in cakali, kdaj jim pače odnesejo in prerokujejo naroda iz nebes.

H. S. i. so vojaški sodniki v Ljubljani predlagali, naj se da radi razžaljuje M. Veličanovca po prskem sodu obesiti ali pa naj sprejme vsaj 15 let "zatisja", kar je po H. S. naveličan nehalizno odklonil.

Zdr. Skublom je po poročevanju svojih "agentov" sklenil skoro prijateljski "prijemlje..."

Nekonfiriran je premišljal o tragičnem prepuštu svetovne vojne. Primerjal je ljudi in živali med seboj. Volk kolje, če je lačen, ljudi pa vzpirajajo po smrti vzrokih devizah najdivjejša mesarjenja med seboj, ko so pretiti.

Risatelj G. Wied se je ustrelil takoj ob začetku vojne. Revez ni prenesel razočaranja, da se je dal od "kulture" za nos vleči, ni prenesel neskladja med blago mirovno teorijo in kruto vojno prakso....

Kaj je nesreča? Kaj je navzgor, kaj je navzdol? Je navzgor navzdol, ali navzdol navzgor? Je kultura le plov, vsi jih degenerirancev, vsi človek bolnik ljudi? (C. Lombroso!). Je solnce solne, ali le varljiva kulturna svet? Je Krist Satanov agent ali Satan Kristov? ... Ali li, moral, insanity znak popolnega zrušanja, ni to li stično-neopredelivo inficirani zares defektni? ... Je doboj med Ormuzdom in Akri manom večer? ... Zabačna tragi komedija, sama sebi namen in cilj? ... Niz oboljela kompromis med Satanom in Kristom? ...

Ali izvira vsa nesreča človeštva le iz megalomanije tistega praveca, ki je prvi začel hoditi po zadnjih sapah, s pravi mi pa je posegal po zvezdah, da jih sklata z neba? ...

Če ta velja: Kaj ne bi bilo najpraktičnejše, če bi se človeštvo poskusilo odločiti spet za hojo po vseh starih v svoj blagor, v radikalno odnešitev od vseh kulturnih nesreč in problemov?

Saj ta poskus ne bi bil pretežak: razdalja med človekom in neprisvarjenim šimpanzom vendar se ni nepremostljivo velika!

Nazaj k naravi!

NB!

Ne zmagajte glave nad menoj! ~
Nisem se kar na slepo odločil, da Vas, "pozabavcu" s temi stvarmi. ~
Tale na prigovarjanje založništva sem posegel po paresu. ~
Spravimite stvar, kakor je mišljena in narejena. Lavrič prav gotovo
ne zahtevam zasluge. Je čisto preprosta in prosta improvizacija. V celoti.
Če Vas kot takta veseli, dobro; hvala Vam! Če Vas ne oseli, založništva
moje iskreno sočalje! ~

Obseg brošurice je bil v naprej omejen. Odtod hlastnost in dolgi skoki
pripovedovanju. Marsikaj zanimivi vosti bi se odkrilo tale v lepo zvezanih
podrobnostih. V hlastno nametanih stikicah pa so marsikatero podrobnosti
čisto opustili, nekatere zabrisane, — nekatere pa ravno v sled tega stale
previ v oči. ~

Oprostite, da sila moja oreba v ospredje! Vem, da je to silna neo-
kusno! Nisem hotel tega, — primate g. založnika za ršesa! ~

Kdor misli, da sem za to svoje početje kajni potreben, naj mi to
potrebo dokaže. Kaznoval se bom že sam, strogo kot poravnadi. ~

Pa bom menda vedno vsega potrebel. Ta ali oni prijatelj me bo morda
celo pohvalil, ostali pa bodo vtjicali svojo kritiko, svoje zmerjanje, svoje
zgražanje!

Tako bodo vsi s stvarjo in z menoj zadovoljni. Vsek po svoje! ~

Pozdras! Vümp!

Ljubljana, 29. VII. 19

H Smelkar

